

Rahoitusmarkkinaosasto

Lausuntoyhteenveto

**luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi osakesäästötilistä ja laiksi
Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n muuttamisesta**

Sisällysluettelo

TIIVISTELMÄ	3
1 JOHDANTO	4
1.1 Yleistä	4
1.2 Lausunnonantajat	4
1.3 Keskeisiä huomioita lausuntopalautteesta	5
2 LAUSUNNONANTAJIEN YLEINEN PALAUTE	7
2.1 Yleisesti esitysluonnoksesta	7
2.2 Lisäehdotukset ja liityntä muihin hankkeisiin	7
3 LAUSUNNONANTAJIEN PALAUTE	7
3.1 Laki osakesäästötilistä	7

TIIVISTELMÄ

Valtiovarainministeriön rahoitusmarkkinaosasto julkaisi 1.10.2018 ministeriön verkkosivuilla luonnoksen hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi osakesäästötilistä ja laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n muuttamisesta.

Luonnoksesta lähetettiin lisäksi lausuntopyyntö 1.10.2018 pyynnössä tarkemmin yksilöidyille vastaanottajille. Lausuntoaika päättyi 29.10.2018. Valtiovarainministeriö pyysi lausuntoa yhteensä 24 viranomaiselta ja yhteisöltä. Lausuntopyyntöön vastasi 23 viranomaista tai yhteisöä, joista 20 antoi lausunnon.

Lausunnonantajat pitävät luonnoksessa ehdotettua pääosin kannatettavana sekä esitysluonnosta pääosin onnistuneena. Ehdotettuja muutoksia pidetään tarpeellisina, ja useat lausunnonantajat ilmoittavat kannattavansa luonnoksen tavoitteita, kuten kotitalouksien aktiivista säästämistä ja sijoittamista sekä kotitalouksien saatavilla olevien kiinnostavien sijoitusmuotojen tarjonnan lisäämistä. Samalla edistetään myös yhteisöjen käytettävissä olevien pääomien tarjontaa sijoitusmarkkinoilla lisäämällä sijoituskysyntää.

Toisaalta lausunnoissa toivotaan laajempaa sijoitusinstrumenttien valikoimaa, korkeampaa osakesäästötilille sijoitettavien varojen euromääräistä ylärajaa, lain nopeampaa voimaantuloa ja useamman palveluntarjoajan mahdollisuutta tarjota osakesäästötiliä yleisölle.

Lausuntokierroksella saatiin lausuntopalautetta myös samaan aikaan valmisteltavana oleviin osakesäästötilin verokohtelua koskeviin verolakeihin liittyen. Vero-oikeudellinen lausuntopalaute huomioidaan verolakien jatkovalmistelussa. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2019 samanaikaisesti osakesäästötiliä koskevien veromuutosten kanssa. Osakesäästötilille ei voida kuitenkaan ottaa vastaan varoja ennen 1 päivää tammikuuta 2020.

1 JOHDANTO

1.1 Yleistä

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi osakesäästötilistä ja laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n muuttamisesta, jäljempänä *esitysluonnos*, *esitys* tai *luonnos* (lainsäädäntöhanke VM112:00/2018) lähetettiin lausunnoille 1.10.2018 lausuntopyynnössä tarkemmin yksilöidyille vastaanottajille. Sen lisäksi lausuntopyyntö julkaistiin valtiovarainministeriön verkkosivuilla 1.10.2018 yhdessä osakesäästötiliä koskevan kysymyksiä ja vastauksia -dokumentin kanssa. Lausuntoaika asiassa päättyi 29.10.2018.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan kokonaan uuden osakesäästötililain säätämisestä. Lisäksi luonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi Finanssivalvonnasta annettua lakia. Osakesäästötilistä annetussa laissa säädettäisiin oikeudesta tarjota osakesäästötilisopimusta, palveluntarjoajan aloittamisesta, säästösuoritusten tekemisestä sekä tuottojen maksusta ja säästövarojen nostosta. Lisäksi laissa säädettäisiin säästövarojen sijoittamisesta ja säilyttämisestä, palveluntarjoajan menettelytavoille asetettavista edellytyksistä, tiliin liittyvästä kirjanpidosta ja kuluista annettavista tiedoista. Osakesäästötilistä annetussa laissa säädettäisiin myös tilisopimuksen vähimmäissällöstä sekä palveluntarjoajan ja säästäjän oikeudesta irtisanoa sopimus.

Sallittuja sijoituskohteita olisivat säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevat siirtokelpoiset oman pääoman ehtoiset arvopaperit.

Osakesäästötilille olisi mahdollista siirtää ainoastaan rahavaroja. Tilille tehtäviin talletuksiin asetettaisiin 50 000 euron enimmäisraja. Sen sijaan nostoihin ei asetettaisi euromääräisiä rajoituksia tai aikarajoituksia. Sijoituskohteet merkittäisiin säästäjän nimiin ja ne olisivat talletussuojan ja sijoittajien korvausrahaston piirissä. Osakesäästötili olisi mahdollista avata myös alaikäisille henkilöille.

Osakesäästötiliä saisivat tarjota luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset sekä niihin rinnastettavat Suomessa toimivat ulkomaiset palveluntarjoajat, jotka ovat sijoittautuneet Euroopan talousalueelle. Palveluntarjoajan menettelytapoihin sovellettaisiin sijoituspalvelulain (747/2012) säännöksiä.

Palveluntarjoajan olisi pidettävä sopimuksen voimassaoloajan kirjanpitoa osakesäästötilin tapahtumista ja säästövaroilla hankituista varoista hankinta- ja myyntihintoihin. Palveluntarjoajan olisi annettava säästäjälle vähintään kerran vuodessa tiedot säästövaroista ja tilitapahtumista, perityistä kuluista sekä muista seikoista, joilla on säästäjälle ilmeistä merkitystä.

1.2 Lausunnonantajat

Valtiovarainministeriö pyysi yhteensä 24 viranomaiselta ja yhteisöltä lausuntoa luonnosehdotuksesta. Lisäksi valtiovarainministeriö toimitti esityksen tiedoksi 17 viranomaiselle ja yhteisölle.

Lausuntopyyntöön vastasi yhteensä 23 viranomaista, yhteisöä ja henkilöä. Niistä lausunnonantajista, joille lausuntopyyntö osoitettiin tai annettiin tiedoksi, 20 antoi lausunnon. Lausunnon antoivat seuraavat tahot:

Akava ry (**Akava**)
Finanssiala ry (**FA**)

Finanssivalvonta (**FIVA**)
 Joukkorahoitusyhdistys ry (**Joukkorahoitusyhdistys**)
 Keskuskauppakamari
 Kilpailu- ja kuluttajavirasto (**KKV**)
 Nasdaq Helsinki Oy (**Pörssi**)
 Oikeusministeriö (**OM**)
 OP Ryhmä (**OP**)
 Osakesäästäjien Keskusliitto ry (**Osakesäästäjät**)
 Palkansaajien tutkimuslaitos (**Palkansaajat**)
 Pörssisäätiö
 Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry (**SAK**)
 Suomen Pankki (**SP**)
 Suomen vuokranantajat ry (**Vuokranantajat**)
 Suomen Yrittäjät ry (**SY**)
 Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry (**STTK**)
 Vakuutus- ja rahoitusneuvonta (**FINE**)
 Verohallinto
 Veronmaksajien keskusliitto ry (**Veronmaksajat**)

Lisäksi Professori Erkki Kontkanen, Professori Pekka Nykänen ja varatuomari Esko Nurminen toimivat lausunnon oma-aloitteisesti.

Perheyritysten liitto, Rahoitusvakausvirasto ja sosiaali- ja terveysministeriö ilmoittivat, ettei niillä ole lausuttavaa esitykseen.

Lausuntoa eivät antaneet:

Työ- ja elinkeinoministeriö
 Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
 Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry
 Pääomasijoittajat ry
 Suomen Tilintarkastajat ry
 Suomen Asianajajaliitto
 Transparency International Suomi ry

1.3 Keskeisiä huomioita lausuntopalautteesta

Lausunnonantajat pitivät esitysluonnosta pääosin onnistuneena. Esityksen tavoitteita pidetään tarpeellisina ja kannatettavina. Osakesäästötili nähdään kokonaisuutena positiivisena keinona kannustaa kotitalouksia sijoittamiseen.

Monissa osakesäästötililain ehdotettuja muutoksia koskevissa lausunnoissa ehdotuksia lain sisällöstä pidettiin kannatettavana. Osakesäästötililakia koskevissa lausunnoissa nostettiin kuitenkin erityisesti esiin osakesäästötiliin liittyvien sijoitusinstrumenttien valikoiman laajentaminen liikkeeseen lasketuista osakkeista myös muihin sijoitustuotteisiin. Useat lausunnonantajat katsoivat, että osakesäästötili ei sijoitustuotteena ole neutraali vertailussa muihin vaihtoehtoihin. Toinen laajalti lausunnoissa esiin nostettu tema oli osakesäästötilille sijoitettavissa olevan euromääräisen ylärajan nostaminen ehdotetusta 50 000 eurosta. Lisäksi muutamat lausunnonantajat kommentoivat enimmäismäärän laskentakaavaan liittyviä yksityiskohtia.

Osa lausunnonantajaista piti sallittujen palveluntarjoajien joukon laajentamista myös rahastoyhtiöihin ja vaihtoehtorahastonhoitajiin toivottavana. Eräät lausunnonantajat toivoivat myös osakesäästötilin irtisanomiseen liittyvän määräajan pidentämistä sekä lain voimaantulon nopeuttamista. Lausunnoissa käsiteltiin lisäksi osakesäästötilin

kirjanpitoon, Finanssivalvonnalle tehtävään aloitusilmoitukseen, osakesäästötilin omistukseen, rajat ylittävään toimintaan, seuraamuksiin ja lahjoituskieltoon liittyviä näkökohtia.

Lausuntopalaute on jaettu lausuntoyhteenvedossa yleiseen palautteeseen ja esitysluonnosta yksityiskohtaisemmin käsittelevään palautteeseen.

2 LAUSUNNONANTAJIEN YLEINEN PALAUTE

2.1 Yleisesti esitysluonnoksesta

Suuri osa lausunnonantajista pitää esitysluonnosta ja sen tavoitteita pääosin kannatettavina ja tarpeellisina.

KKV, Pörssi, Keskuskauppakamari, Osakesäästäjät ja FINE kannattavat esitystä. **Vuokranantajien** mielestä osakesäästötili on hyvä uudistus. **Pörssisäätiö** pitää esityksen tavoitteita tärkeänä ja kannattaa osakesäästötilin käyttöönottoa. **STTK:n** mielestä esityksen tavoitteet ovat kannatettavia. **SY** kannattaa esityksen tavoitteita kotitalouksien ja piensijoittajien aktiivisesta säästämisen edistämisestä sekä kotitalouksien saatavilla olevien kiinnostavien sijoitusmuotojen tarjonnan lisäämisestä. Lisäksi **Pörssisäätiö** pitää esitystä hyvin valmisteltuna.

FA pitää esityksessä valittuja rajoituksia ja näiden rajausten perusteluja ymmärrettävinä esityksen valtiontaloudellisten vaikutusten kannalta. **Joukkorahoitusyhdistys** katsoo, että esityksen tavoitteet ovat tärkeät, mutta se pitää esitystä liian suppeana.

Akava suhtautuu yleisesti ottaen myönteisesti kaikkiin ponnisteluihin, joilla suomalaisia kotitalouksia kannustetaan säästämään ja kartuttamaan omaa rahoitusvarallisuuttaan. **Akava** ei kuitenkaan kannata esitetyn kaltaisen osakesäästötilin käyttöönottoa. Se kuitenkin katsoo, että osakesäästötilin hyvä puoli on, että se kannustaa muuttamaan osakesalkun painotuksia markkinatilanteen mukaan, koska myynneistä ei tule veroseuraamuksia.

SAK pitää hyvänä pyrkimystä kotitalouksien vaurastuttamiseen, mutta ei pidä ehdotettuja veroetuja perusteltuna ja siten osakesäästötiliä tarpeellisena. **Varatuomari Nurminen** ei kannata esitystä.

2.2 Lisäehdotukset ja liityntä muihin hankkeisiin

Lausunnonantajat käsitelivät useissa lausuntopalautteissa myös osakesäästötiliin liittyviä verotuksellisia näkökohtia, jotka koskevat samanaikaisesti valmisteilla olevaa ehdotusta osakesäästötilin verokohtelusta. Tämä lausuntopalaute huomioidaan veroesityksen jatkovalmistelussa. Palautetta ei eritellä tässä lausuntoyhteenvedossa syvällisemmin.

Verotuksellisia näkökohtia lausunnossaan esittivät muun muassa **FA, Keskuskauppakamari, Palkansaajat, professori Kontkanen, professori Nykänen, Pörssisäätiö, Vuokranantajat, varatuomari Nurminen ja STTK.**

3 LAUSUNNONANTAJIEN PALAUTE

3.1 Laki osakesäästötilistä

Osakesäästötilin piiriin kuuluvat sijoitusinstrumentit

Veronmaksajat ehdottaa, että tilin varoja voitaisiin sijoittaa muhinkin julkisen kaupankäynnin kohteena oleviin arvopapereihin kuin osakkeisiin.

Akava pitää ongelmallisena sitä, että osakesäästötilin kautta voi sijoittaa vain Suomessa noteerattuihin osakkeisiin. Se katsoo, että sijoitustuotteita tulisi laajentaa muun muassa indeksirahastoihin, tavallisiin rahastoihin tai muihin sijoitustuotteisiin.

Pörssi esittää sijoituskohteiden valikoiman laajentamista jatkossa muun muassa arvopaperistettuihin johdannaisiin, optio-oikeuksiin, warrantteihin, sertifikaatteihin ja strukturoituihin joukkovelkakirjoihin. Mallia voitaisiin ottaa pitkäaikaissäästämistä koskevan tilin puolelta, jossa joukkovelkakirjoihin ja sijoitusrahaston osuuksiin sijoittaminen on mahdollista. Sijoitusten hajauttaminen eri sijoituskohteiden välillä on sijoittajan kannalta tärkeää.

Osakesäästäjät kannattaa listautumisantien eli IPOjen sisällyttämistä sijoitustuotevalikoimaan, mutta katsoo lisäksi sijoitustuotevalikoiman laajentamisen olevan hyvä ajatus tulevaisuudessa.

Pörssisäätiö esitti alun perin laajempaa tulkintaa osakesäästötilille soveltuvasta sijoitusinstrumenteista, mutta pitää nykyistä rajausta ymmärrettävänä.

Vuokranantajat katsoo, että valtiovarainministeriön on syytä jatkossa ryhtyä toimenpiteisiin sijoitusmuotojen yhdenvertaisemman kohtelun ja neutraliteetin saavuttamiseksi. Osakesäästötilimalliin tulisi sisällyttää mahdollisuus sijoittaa myös vuokrauskäytössä oleviin asunto-osakkeisiin. Ensimmäinen yksinkertainen askel olisi säätää mahdollisuus halutessaan siirtää vuokratulot suoraan osakesäästötilille verottomasti. Vaihtoehtoisesti jatkossa tulee pohtia osakesäästötiliä vastaavan mallin perustamista myös asuntosijoittamista varten. Tällöin kaikki vuokrauskäytössä olevat asunnot ja kiinteistöt voitaisiin sijoittaa tähän asuntokuoreen, josta maksettaisiin osakesäästötilin kaltaisesti veroa vain varoja nostettaessa.

FINE katsoo, että ehdotetun osakesäästötilin kohdistuvat rajoitukset sijoitusten laadussa ja määrässä ovat kansainvälisesti vertailtuna melko tiukkoja. Tämä saattaa vähentää kiinnostusta sijoittajien keskuudessa. Rajoitusten arviointiin olisi tarkoituksenmukaista palata myöhemmin.

FA näkee, että esityksessä pitäisi selkeästi mainita, että osakesäästötilille hyväksytyjen sijoitustuotteiden osalta kyseeseen eivät tule pörssinoteeratut sijoitusrahastot eli ETF-rahastot missään muodossa. Nykyisellään lakitekstin voi mahdollisesti tulkita antavan mahdollisuuden sijoittaa kuvatun tyyppiin ETF-rahastoihin, mikä tarkoittaisi sitä, että osakesäästötilin ulkopuolelle jäisivät rahastotyypeistä pitkälti sekä kotimaiset että Euroopan talousalueen sijoitusrahastodirektiivin mukaiset sijoitusrahastot eli UCITS-rahastot.

Osakesäästötilille voidaan sisällyttää myös sellaisia arvopapereita, joiden liikkeeseenlaskuehdoissa on sitouduttu saattamaan arvopaperit kaupankäynnin kohteeksi yhden vuoden kuluessa liikkeeseenlaskusta. Jos liikkeeseenlaskua ei tapahdu, arvopaperit myydään. **FIVA** katsoo, että myyntivelvoite tulee mainita säädöstekstissä. Vaihtoehtoisesti arvopaperit voitaisiin siirtää osakesäästötilin ulkopuolelle.

Professori Nykänen katsoo, että osakesäästötilin sijoituskohteiden rajaaminen pelkästään noteerattuihin osakkeisiin ei ole sijoitusmuotoneutraali ratkaisu.

Joukkorahoitusyhdistys toteaa, että yksityishenkilöiden varallisuuden kanavoituminen pienille ja keskisuurille yrityksille tuottaisi huomattavasti enemmän ja monipuolisemmin kansallista kasvua. **Joukkorahoitusyhdistys** ehdottaakin, että esitys palautetaan takaisin valmistelun piriin, jotta osakesäästötilin soveltamisalaan voitaisiin lukea mukaan myös vieraan pääoman ehtoiset sijoitusinstrumentit ja/tai niihin instrumentteihin sijoittavat rahastojen osuudet.

FA katsoo, että ehdotuksen rajausta kieltää säästövarojen sijoittamisen arvopapereihin, joiden liikkeeseenlaskijan osakkeiden määrästä tai äänivallasta säästäjä omistaa tai voi käyttää siihen rinnastettavaa päätösvaltaa suoraan tai välillisesti vähintään yhden kymmenesosan. Rajausta yksittäisten osakkeiden omistuksiin tai äänivaltaan vaikuttaa ilmeisen tarpeettomalta. Ylipäätään on huomattava, että mikäli rajan seuranta asetettaisiin palveluntarjoajien velvollisuudeksi, seuranta muodostuu hyvin haasteelliseksi. Ainoa toimiva malli 10 prosentin rajan seuraamiseen olisi velvoittaa suoraan asiakasta.

Pörssisäätiö ei pidä yli 10 prosentin sääntöä tarpeellisena. **Pörssisäätiö** katsoo lisäksi, että vaatimus osinkona saatujen listaamattoman tytäryhtiön osakkeiden myymisestä olisi kohtuuton. Sen sijaan osakkeet voitaisiin siirtää osakesäästötilin ulkopuolelle erilliselle arvo-osuustilille.

Osakesäästötilillä sijoitettavan varallisuuden enimmäismäärä

Osakesäästäjät pitää osakesäästötilille asetettua 50 000 euron kattoa epäneutraalina verrattuna muihin sijoitustuotteisiin.

Pörssi katsoo, että osakesäästötilillä olevien varojen enimmäisrajaa tulisi nostaa 50 000 eurosta 100 000 euroon. Tämä loisi neutraliteettia suhteessa eri sijoitusmuotoihin ja parantaisi osakesäästötilin käyttökelpoisuutta muun muassa eläkesäästämiseen.

Pörssisäätiö pitää 50 000 euron rajaa epätoivottavana.

Osakesäästötilille asetettu 50 000 euron katto on **professori Kontkasen** mukaan perusteltu ainoastaan vero-oikeudellisesti tarkasteltuna. Muilta osin se on keinotekoinen. **Professori Kontkanen** katsoo myös, että tilin kuulumisen talletussuojan piiriin on sinänsä perusteltua, mutta se johtaa talletussuojan ulottumiseen yleiseen sijoitustoimintaan.

Professori Nykänen toteaa, että tilille asetetulle 50 000 euron ylärajalle ei ole esitetty oikeastaan minkäänlaisia perusteita.

Vuokranantajat esittää vuokrauskäytössä olevien asunto-osakkeiden sisällyttämistä osakesäästötiliin, joka vaatisi esitetyn 50 000 euron rajan nostamista.

SY katsoo, että ehdotetulla osakesäästötilillä voi olla vaikutuksia kotitalouksien sijoittajakäyttäytymiseen. Yritysrahoituksen näkökulmasta **SY** pitää valitettavana, että osakesäästötilille ehdotetaan kohtuullisen alhaista tilikohtaista 50 000 euron enimmäisrajaa.

SP toteaa, että epäselvyyksien välttämiseksi ero enimmäissijoituksen ja säästövarantojen kokonaissumman välillä olisi syytä esittää yksiselitteisesti.

Verohallinto katsoo, että esityksessä tulisi täsmentää tarkemmin sitä, ettei tililtä voida nostaa muuta kuin rahaa, mikäli tämä on esityksen tarkoitus. Lisäksi esityksessä tulisi tarkentaa sitä, mikä katsotaan varojen nostoksi ja miten varojen enimmäismäärän

laskeminen nostojen yhteydessä toteutetaan. **Verohallinto** esittää talletusten nostolle samaa määrää kuin mitä tuloverolaisissa on katsottu talletuksen nostoksi.

Veronmaksajat toteaa, että tilillä olevien sijoitettujen varojen enimmäismäärän laskentaan liittyviä säännöksiä tulisi täsmentää siten, että tilillä saa olla sijoitettuja varjoja enintään 50 000 euroa.

Palveluntarjoajat ja sovellettava laki

KKV pitää tärkeänä sitä, että osakesäästötiliä saavat tarjota kotimaiset luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset sekä vastaavat toimijat Euroopan talousalueella. Kilpailun ansiosta markkinoille syntyy kustannustehokkaita ratkaisuja kuluttajille.

FA ei pidä luonnoksessa esitettyä rajausta palveluntarjoajista perusteltuna. Se katsoo, että sekä rahastoyhtiöille että vaihtoehtorahastohenoitajille tulee antaa mahdollisuus tarjota tiliä. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että rahastoyhtiöt voisivat tarjota tiliä silloin kun nämä toimijat voisivat toimilupansa mukaisesti tarjota myös sijoituspalveluja.

Pörssi pitää hyvänä esitysluonnoksessa lähtökohdaksi valittuja palveluntarjoajia, kuten kotimaisia pankkeja, ETA-pankkeja ja -sijoituspalveluyrityksiä. **Pörssi** kuitenkin esittää, että tarjoaminen olisi sallittava mahdollisimman laajasti rahoitussektorin eri toimijoille. Palveluntarjoajana tulisi voida olla esimerkiksi rahastoyhtiöt ja vaihtoehtorahastonhoitajat.

SP toteaa, että ehdotus mahdollistaa tilien tarjoamisen myös ETA-luottolaitoksille ja -sijoituspalveluyrityksille. Tämän toteuttamista tulisi kuitenkin esityksessä täsmentää.

Professori Kontkanen pitää palveluntarjoajien rajaamisen luottolaitoksin ja sijoituspalveluyrityksiin asiakkaan suojan näkökulmasta perusteltuna.

Osakesäästötilisopimusta voisivat tarjota myös ETA-luottolaitokset ja -sijoituspalveluyritykset. Palveluita voitaisiin tarjota joko sivuliikkeen kautta tai suoraan rajan yli, koska viittaus ei saa aikaan etabloitumisvelvoitetta. Määritelmän mukaan ainoastaan osakesäästötilin tarjoajan tulee olla etabloitunut Suomeen eli toimia suomalaisella talletuspankkitoimiluvalla tai Suomessa olevasta ulkomaisen luottolaitoksen sivuliikkeestä käsin. **FIVA** katsoo, että luonnoksessa osakesäästötilin tarjoamista ja osakesäästötilisopimuksen tarjoamista olisi arvioitava toisistaan erikseen. Esityksessä olisi tarkemmin huomioitava valvontavaltuuksia koskevat yksityiskohdat sekä miten valvonnan järjestäminen vaikuttaa sen yhdenmukaisuuteen.

FIVA katsoo, että osakesäästötilin tarjoamisessa tulisi kiinnittää huomiota siihen, että kyseessä on usein sijoituspalvelun tarjoaminen. Luonnoksessa ei ole otettu kantaa siihen, mitä palveluita sijoituspalveluyrityksen toimilupaan on sisällytettävä, jotta palveluntarjoaja olisi oikeutettu tarjoamaan säästötilisopimusta. Kyse on aina myös yhden tai useamman sijoituspalvelun ja oheispalvelun tarjoamisesta. Selkeämpää olisi todeta, että sijoituspalvelulaki soveltuu sellaisenaan osakesäästötilien tarjoamiseen. **FIVA** toivoo asian huomioon ottamista jatkovalmistelussa.

Tilin käyttö- ja omistusoikeus

Osakesäästäjät ja **Pörssi** pitävät tärkeänä, että tilin käyttö- ja omistusoikeus on säästäjällä, kuten ehdotuksessa on esitetty. **Pörssisäätiö** tukee esityksessä esitettyä sen osalta, että osakesäästötilillä varat ovat suoraan sijoittajan omissa nimissä. Lisäksi se katsoo, että tilin sisällä ei saisi olla keinotekoisia rajoituksia tilitapahtumien määrälle.

Ehdotuksessa rahasuorituksilla hankitut sijoituskohteet hankintaan säästäjän nimiin. Arvo-osuusjärjestelmässä olevat pörssiosakkeet siis kirjattaneen säästäjän omalle arvo-osuustilille. **OM** katsoo, että näkökohta tulisi käydä selkeämmin ilmi lakiehdotuksesta. **OM** esittää muutosehdotuksen lakiluonnoksen sanamuotoon. Lisäksi **OM** huomauttaa, että osakesäästötililakiluonnos näyttäisi menevän pidemmälle kuin sijoituspalvelulain säännökset asiakasvarojen säilyttämisestä, koska erillisiä tilejä edellytetään asiakasvaratilin sijaan. Varojen konkreettisen säilyttämistä olisi avattava enemmän sen osalta, onko luonnoksen tarkoitus mennä pidemmälle kuin mitä sijoituspalvelulaissa on säädetty.

OP yhtyy **FA:n** lausuntoon. Lisäksi se katsoo, että ehdotuksessa edellytetyn henkilökohtaisen pankkitilin lisäksi esityksessä tulisi mahdollistaa asiakasvaratilin käyttö sijoituspalvelulainsäädössä tarkoitettulla tavalla, joka mahdollistaisi joustavamman palveluntarjoamisen. Tällaisiin tileihin kohdistetaan myös vuosittainen tilintarkastajan tarkastus.

FIVA katsoo, että varsinaisessa lakitekstissä ei aseteta velvoitteita merkitä osakkeita suoraan sijoittajan nimiin. Velvoite kohdistuu vain rahatiliin. Ilman erillistä viittausta, myös toisenlaiset säilytystavat mahdollistuvat. **FIVA** katsoo, että varojen oleminen sijoittajan omissa nimissä vaikeuttaa tosiasiallisesti sijoittamista Suomen rajojen ulkopuolelle eikä ole vaivannäön arvoista.

Kirjanpito ja raportointi

Osakesäästäjät pitää tärkeänä, että palveluntarjoaja vastaa tilin kirjanpidosta. Tilille ei myöskään toivota perusmaksua.

Pörssisäätiö kannattaa ajatusta siitä, että palveluntarjoaja kerää vuosittaiseen raporttiin kaikki sijoittajilta perityt kulut, maksut ja palkkiot. Yksityiskohtaisten yhtiötapahtumien säilyttäminen useiden vuosien ajan ei ole kuitenkaan välttämätöntä. Riittää, että palveluntarjoaja säilyttää verolaeissa vaaditut tiedot.

FA katsoo, että osaketililaissa ei tule asettaa kirjanpidollisia velvoitteita, jotka ylittävät normaalille sijoituspalvelutoiminnalle muutoin asetettavat veloitteet, erityisesti ottaen huomioon verotusta varten tarvittavan tietosisällön. **FA** näkee käytännön kannalta riittäväksi, että tilintarkastaja tekee kerran vuodessa tarkastuksen osakesäästötilin asiakastilivaroihin. Tarvetta asian erilliselle sääntelylle ei erikseen ole. Tällöin ylimääräisiltä tai päällekkäisiltä tarkastuksilta voidaan välttyä. **FA** toteaa, että vaatimus niin sanotusta ikuisesta kirjanpidosta palveluntarjoajalla osakesäästötilin tapahtumista ei ole kohtuullinen, vaan ainoastaan verotusta varten tarvittavat tiedot tulee säilyttää.

Keskuskaupakamari katsoo, että palveluntarjoajan kirjapitovelvollisuuden sisältöä ja laajuutta tulisi tarkistaa vastaamaan verohallinnon tosiasiallisissa tarvitsemien tietojen määrää ja laatua.

FIVA:n näkemyksen mukaan osakesäästötilisopimusta tarjottaessa tarjotaan aina myös sijoituspalvelua. Tällöin sovellettavaksi tulee MiFID II:n kuluja ja asiakasraportointia koskeva sääntely. Tämä seikka on syytä ottaa huomioon myös perustelutekstissä sekä kulujen ilmoittamista koskevissa velvoitteissa. Asiakkaalle tulee olla selvää, mikä osa liittyy tiliin, mikä osakesäästötilisopimukseen ja mikä sijoituspalveluun. Toiseksi MiFID II -sääntelyssä on säädetty tiuhempi frekvenssi asiakasraportoinnille kuin osakesäästötilin luonnoksessa. Epäselväksi jää, millä frekvenssillä mitkäkin tiedot voidaan toimittaa.

Lahjoituskielto

Osakesäästötiliä koskevan lakiluonnoksen mukaan tiliä tai sillä olevia varoja ei voi lahjoittaa. **Verohallinto** toivoo lahjoituksiin liittyvien säännösten täsmentämistä sen osalta, että osakesäästötilillä olevien varojen myyntiä alle käyvän arvon pidettäisiin lahjoituksena. Lisäksi esityksessä tulisi tarkentaa sitä, olisiko lahjoituskielto mitätön tai peräytettävä. **Verohallinto** esittää harkittavaksi, että seuraamusmaksu voitaisiin määrätä myös sillä perusteella, että palveluntarjoajan ilmoitus Finanssivalvonnalle osakesäästötilin tarjoamisesta on laiminlyöty, ellei ilmoitusvelvollisuuden noudattamatta jättämisestä ole muualla laissa sanktioitu.

OM katsoo, että ehdotuksen perusteluista ei ilmene onko kiellon vastainen lahjoitus siviilioikeudellisesti tehoton vai rinnastuuko se varojen nostamiseen osakesäästötililtä, mutta ei sinänsä ole tehoton. Asiaa olisi syytä selvittää.

Pörssisäätiö toteaa, että lahjoituskielto ei ole toivottava tai tarpeellinen.

Seuraamukset

Lakiehdotuksen mukaan seuraamusmaksu olisi määrättävissä myös kirjanpitovelvollisuuden rikkomisesta. Seuraamusmaksu voitaisiin lisäksi määrätä säästäjän vakuutuksen laiminlyönnistä ja 50 000 euron talletusrajan ylittämisestä. **OM** katsoo, että seuraamusmaksun laajentamiselle olisi esitettävä myös finanssimarkkinoiden kannalta perusteltavia syitä vero-oikeudellisten syiden lisäksi. Seuraamusmaksu tulisi kokonaisuutena perustella tarkemmin ja sen tulee olla oikeasuhtainen. Enimmäismäärältään suurten seuraamusmaksujen sääntelyyn tulee lähtökohtaisesti suhtautua pidättyvästi kansalliseen harkintaan perustuvissa tapauksissa. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtivan Oikeusrekisterikeskuksen lisätyö ja kustannukset on varmistettava jatkovalmistelussa.

FA katsoo, että seuraamusmaksuun liittyvää sääntelyä tulisi täsmentää. Tilille asetetun varallisuuden määrän ylittävä saldo on ainoa asia, jota voidaan valtuuttaa seuraamaan tilin lakkauttamiseen asti. **FA** ehdottaa myös seuraamussäännösten täsmentämistä siten, että lakiehdotus ja perustelut vastaisivat toisiaan paremmin sen osalta, mistä rikkomuksista seuraamuksia voidaan langettaa.

Lain voimaantulo

Pörssi toivoo esitysluonnoksen täytäntöönpanossa nopeutettua aikataulua. Säästövaroja tulisi voida siirtää tilille jo 1.7.2019 alkaen. **Pörssisäätiö** pitää tärkeänä, että laki astuisi voimaan ja osakesäästötilit tulisivat käyttöön esitettyä nopeammin. **Osakesäästäjät** katsoo, että varoja tulisi vastaanottaa tileillä suunniteltua aikaisemmin. **Veronmaksajat** kiirehtii lakia eduskunnan käsiteltäväksi.

Muu palaute ja huomiot

Osakesäästäjät ja **Pörssisäätiö** katsovat, että tilin irtisanomiseen liittyvä kolmen kuukauden varoitusaika on liian lyhyt. Varoitusaajan pitäisi olla selvästi pidempi, esimerkiksi 12 kuukautta.

Keskuskauppakamari katsoo, että tasapuolisen kohtelun vuoksi esityksen 6 §:ää olisi syytä täsmentää selkeyttämään sitä, voidaanko osakesäästötilin kautta sijoittaa ulkomaisiin sijoitusrahastoihin. Lisäksi **Keskuskauppakamari** katsoo, että esitysluonnoksessa tulisi täsmentää ne edellytykset, joiden täytyessä myös ETA-valtioiden ulkopuolisissa kolmansissa valtioissa perustetut sijoitustilit olisivat rinnastettavissa osakesäästötiliin.

Professori Kontkanen pitää esityksen kansainvälistä vertailua suppeana ja toivoo sen laajentamista sen osalta, miten sijoitusvarallisuus jakautuu eri sijoituskohteisiin muissa keskeisissä EU-maissa.

FA katsoo, että myös palveluntarjoajalla tulisi olla mahdollisuus tietyissä tilanteissa irtisanoa tilisopimus vastaavalla tavalla kuin sijoitusrahastoilla. Tällainen tilanne voisi olla esimerkiksi se, että tilinhaltija muuttaa valtioon, jossa palveluntarjoajalla ei ole toimilupaa.

SP toteaa, että tilin rahavarojen ja sijoitusten suhde talletussuojaan ja sijoittajien korvausrahastoon tulisi selkeyttää. Niin ikään maksuvalmiusvaatimusten ja osakesäästötilin välinen suhde olisi selvittävä.

Lisäksi **Pörssi** ehdottaa, että säästäjä voisi eräissä tilanteissa siirtää arvopapereita osakesäästötililtä toiselle arvo-osuustilille.

Pörssisäätiö kannattaa sitä, että lakiluonnos on kirjoitettu piensijoittajan päättäntävaltaa korostaen, mutta olisi toivonut, että myös nykyomistusten siirtäminen tilille olisi ollut mahdollista pelkkien rahatalletusten sijaan. **Pörssisäätiö** pitää hyvänä ajatuksena myös sitä, että sijoittajalla on oikeus vaihtaa palveluntarjoajaa niin halutessaan sekä sitä, että tili voidaan avata alaikäiselle. **Pörssisäätiö** pitää tärkeänä, että kielto useammasta kuin yhdestä samanaikaisesta voimassaolevasta osakesäästötillisopimuksesta ei koskisi tilanteita, joissa säästäjä vaihtaa palveluntarjoajaa.

FIVA katsoo, että jotta sijoituspalveluyritys voisi tarjota osakesäästötilipalvelua, sillä tulisi olla sopimuskumppaninaan kotimainen tai ulkomainen luottolaitos, joka avaa osakesäästötilin asiakkaalle. Pitkäaikaissäästämissopimuksia koskevan lain säätämisen jälkeen ilmeni luottolaitosten haluttomuutta ryhtyä tällaiseen yhteistyöhön, mikä johti siihen, että sijoituspalveluyritykset jäivät ilman mahdollisuutta tarjota pitkäaikaissäästösopimuksia. Vastaava tilanne on mahdollinen myös osakesäästötillisopimusten osalta.

Esitysluonnoksessa osakesäästötilin tarjoaminen edellyttää ilmoitusta **FIVA**:lle. **FIVA** toivoo, että ilmoituksen keskeisestä sisällöstä otettaisiin kantaa jo perustelutekstissä. Lisäksi **FIVA** toivoo, että ilmoituksen käsittelyajaksi annettaisiin pitkäaikaissäästämistä koskevan sääntelyn voimaantulon yhteydessä käytössä ollut kolmen kuukauden käsittelyaika.

STTK kannattaa esitysluonnosta, mutta katsoo, että osakesäästötilien käyttöönotosta aiheutuu tuloerojen kasvua. Osakkeita omistavista koitalouksista suurempi osa kuuluu ylimpiin tulodesiileihin. **STTK**:n mielestä osakesäästötilien käyttöönoton jälkeen tulee seurata tuloerojen kehitystä ja lisätä tarvittaessa muussa verotuksessa uudelleenjakovaikutusta. Osakesäästötilien käyttöönotossa on varmistettava se, että sijoitustilejä tarjoavia tahoja on riittävästi ja että niiden välillä toimii aito kilpailu. Osakesäästötilien käyttöönotosta aiheutuva veroetu ei saa valua palveluntarjoajille.